

Koraalklimmers

Tekst: Germain Leys. Fotos: zoals vermeld

REEFSECRETS

43

De koraalklimmers behoren tot de familie van de CIRRHITIDAE die twaalf genera telt. Hiervan zijn er maar liefst zeven mono-typisch (slechts één soort bevattend). In totaal bevat deze familie slechts 33 soorten. Ze hebben alle twee dezelfde kenmerken: Ten eerste heeft geen van alle een zwemblaas zodat ze niet vrijuit in het aquarium kunnen zwemmen, maar enkel korte afstanden afleggen van koraal naar koraal met telkens een kleine rustpauze. De buikvinstralen zijn verlengd en hiermee kunnen ze steunen op de koralen. Hier hebben ze hun Nederlandse familienaam koraalklimmers aan te danken. In het Engels kreeg de familie de naam “hawkfishes” omdat ze, rustend op hun koraal, als haviken de omgeving verkennen. Ten tweede hebben ze allemaal één of meer haarborstels (Latijn: Cirrus) aan de uiteinden van de rugvinstralen. Hier hebben ze hun wetenschappelijke familienaam CIRRHITIDAE aan te danken.

De meeste soorten zijn 7 tot 15 cm groot, met uitzondering van *Cirrhites rivulatus* die tot 60 cm kan worden en met zijn gewicht van 4 kg een gewaardeerde en lekkere vis is voor de lokale bevolking.

De spitssnuitkoraalklimmer *Oxycirrhites typus*. Foto: © Philippe & Guido Poppe - www.poppe-images.com.

Koraalklimmers worden voornamelijk aangetroffen in de Indo-Pacific, met twee soorten die van oorsprong in de tropische westelijke en oostelijke Atlantische Oceaan voorkomen.

De meeste soorten zijn te vinden in ondiep water, op een diepte van maximaal 30 m.

Het feit dat ze geen zwemblaas hebben, heeft ook zijn voordelen. Dit betekent dat ze snel kunnen worden gedecomprimeerd na de vangst. Dat is een echte bonus, vooral als de vangst uit diepere waters komt.

De meeste zijn solitair in de natuur maar je zal ook geregeld een koraal of gorgoon vinden waar een paartje zich in gehuisvest heeft.

Alle koraalklimmers zijn protogyn

hermafrodit.

Hermafrodit betekent tweeslachtig en protogyn betekent eerst vrouwtje, daarna mannetje. Van sommige soorten is geweten dat ze een harem met vrouwtjes onderhouden. Sterft het mannetje, dan wordt zijn rol overgenomen door het sterkste vrouwtje, die dan een geslachtsverandering ondergaat.

Ik wil hier toch even benadrukken dat alle koraalklimmers territoriale roofvissen zijn. Ze eten dus kleine visjes en garnalen maar eten na enige tijd alle aangeboden voedsel, zoals diepvriesvoedsel, droogvoeder en levende kreeftachtigen zoals *Krill*, *Cyclops*, verrijkt *Artemia* en verrijkt *Mysis*. Dat wil dus zeggen dat je moet weten

welke vissen en ongewervelden je in het aquarium hebt zitten, vooraleer een koraalklimmer aan te kopen. Heb je garnalen of kleine visjes, dat kun je er best geen koraalklimmer bij zetten. Koop hem ook als laatste aanwinst in het aquarium.

Omdat hij zeer territoriaal is, zal hij op alle andere nieuwe vissen jagen indien hij als eerste zou geplaatst worden. Ook zijn er meldingen van vraat aan kokerwormen.

Heb je last met een najagende koraalklimmer, dan kan een verandering in het aquarium vaak een oplossing bieden.

Enkele stenen of koralen van plaats verzetten kan zijn territorium soms zo veranderen waardoor hij denkt in een

De rode koraalklimmer *Neocirrhites armatus*. Foto: Germain Leys

nieuw territorium te zitten.

Een tiental soorten worden geregeld in de handel aangeboden, maar er zijn drie soorten die je het vaakst zult tegen komen, de spitssnuitkoraalklimmer *Oxycirrhites typus*, de rode koraalklimmer *Neocirrhites armatus*, wellicht de duurste en de oogboogkoraalklimmer *paracirrhites arcatus*, die meteen de goedkoopste is.

De spitssnuitkoraalklimmer *Oxycirrhites typus* (Bleeker 1857) is een mono-typisch genus en is wellicht de sterkste soort, die zeer weinig last heeft van ectoparasieten (parasieten die actief zijn aan de buitenkant van de gastheer, het tegenovergestelde is endoparasieten).

Door zijn spitse snuit en veel kleinere mond is hij iets beter samen te houden met kleine vissen en garnalen, hoewel voorzichtigheid steeds geboden blijft. Kleine kreeftachtigen en wormen, zoals de kokerworm, zijn niet altijd veilig samen te houden met *O. typus*.

Het lichaam van deze 13 cm lange

vis bevat een ruitjespatroon van rode strepen en vlekjes op een wit- tot beige-keurige ondergrond. De staart en vinnen hebben een grijsachtige kleur.

De mannetjes hebben een zwarte

zoom, zowel bij de staartvin als bij de anaalvin. De voorste rugvin bevat 7 tot 8 lange rugvinstekels.

Bij een bedreiging duikt hij weg in een spleet en zet zich daar schrap door middel van de stekels op zijn

Een koppeltje *paracirrhites arcatus*, pas ingevoerd uit Mauritius door Hustinx-Aquaristiek. Foto: Germain Leys.

De spiltssnuitkoraalklimmer *Oxycirrhites typus*. Foto: Wikipedia

borstvinnen. Je kunt ze als een paartje houden als je dit in de handel kunt vinden.

De rode koraalklimmer *Neocirrhites armatus* (Castelnau 1873) komt ook uit een mono-typisch genus en is wellicht

de gevoeligste om te gewennen aan aquariumcondities. Hij heeft vaak last van het netelgif van koralen die niet in zijn natuurlijke habitat voorkomen. Hij heeft veel zuurstof en bijgevolg veel stroming nodig. Na

een veertiental dagen worden ze ook immuun tegen dit netelgif en kunnen ze goed gehouden worden. In het wild leven ze in kleine groepen in een haremstructuur. Behalve de grootte is geen geslachtsonderscheid gekend bij deze soort. De mannetjes zijn doorgaans fletser van kleur, doch dat geeft geen zekerheid.

Ze worden maximaal 10 cm en zijn bijgevolg uiterst geschikt voor het rifaquarium. Zorg er wel voor dat ze niet uit het aquarium kunnen springen en voorzie voldoende schuilmogelijkheden en holen, waar ze zich volledig in kunnen terugtrekken in geval van gevaar. Deze vuurrode vis met een zwarte rug en een zwarte rand rond de ogen doet mij altijd denken aan een bankovervalver die met zijn zwarte masker klaar staat om tot de actie over te gaan.

Als ik had mogen kiezen, dan had hij de Nederlandstalige benaming "Bandyetkoraalklimmer" gekregen. Ze aanvaarden vrij vlug elk soort aangeboden voedsel. Het is mooi om te zien hoe ze rustig op hun uitkijkplaats toekijken naar het voorbijrijvend

De rode koraalklimmer *Neocirrhites armatus*. Foto: Patrick Scholberg

Neocirrhites armatus. Foto: Patrick Scholberg

nr 3 - 2018 *Oxyrrhites typus*. Foto: Germain Leys

Gouden koraalklimmer *Cirrhilichthys aureus*, foto Marion Haarsma

Oxycirrhites typus. Foto: Bas Arentz www.reefsecrets.org

Neocirrhites armatus-(Rode-koraalklimmer) Foto: Germain Leys

Oxycirrhites typus, foto Marion Haarsma

voedsel en er dan met een bliksemsnelle aanval het grootste stuk uitpikken om dan vliegensvlug terug naar hun uitkijkpost te vluchten.

De oogboogkoraalklimmer *paracirrhites arcatus* (Cuvier, 1829) wordt maximaal 20 cm lang en komt voor in een verscheidenheid van kleuren. Het lichaam kan groenbruin, donkerbruin of roodoranje zijn, terwijl de staart gewoonlijk blauwachtig is. Een brede witte band loopt distaal in de lengterichting van het lichaam. Kenmerkend is de ringvormige of u-vormige tricolore markering (rood, blauw en geel) rond en achter de ogen.

De oogboogkoraalklimmer is wijdverbreid in de tropische Indo-Pacific. Zijn leefgebied strekt zich uit van Oost-Afrika, Madagaskar en de Malediven

naar Hawaï, het zuiden van Japan en in het noorden, het westen en het oosten van Australië.

Ze brengen het grootste deel van hun tijd door, hoog op de koralen, vooral *Acropora*, *Stylopora* en *Pocillopora*, wachtend op een geschikte prooi die te dicht nadert.

Ze eten kleine vissen, garnalen en krabben, maar ook isopoden, viseieren en larven. Deze soort is extreem agressief, vraatzuchtig en zeer territoriaal. Wees er dus zeker van dat hij als allerlaatste aankoop in het aquarium wordt aangebracht, want op latere leeftijd zal hij alle vissen die nieuw in het aquarium worden geplaatst, de dood in jagen. Wees er ook zeker van dat je geen garnalen, kokerwormen of kleine vissen in uw aquarium hebt, dat zal je grote teleurstellingen besparen.

Dat was meteen het opzet van dit artikel, je teleurstellingen besparen bij de aankoop van koraalklimmers. Het is zeer verleidelijk om zulke mooie vissen aan te kopen met hun merkwaardig "haviken-gedrag".

Het zijn zeker geen vissen om zo maar in elk rif-aquarium onder te brengen. Kleine vissen, garnalen en kokerwormen zullen nooit veilig zijn met een koraalklimmer in de buurt. Een gewaarschuwd aquariumliefhebber is er twee waard!

